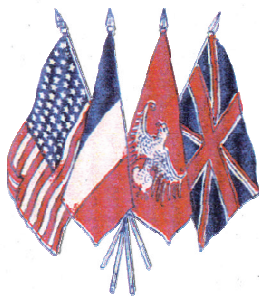

**OBÓZ
ARMII
POLSKIEJ**

**POLISH
ARMY
CAMP**

ZAPROSZENIE

Komitet Kopca Kościuszki w Krakowie,
Muzeum Ziemi Lubuskiej *oraz* Fundacja Kultury i Biznesu
zapraszają na otwarcie wystawy

W drodze do niepodległości. Kanadyjski przystanek – obóz Kościuszkowski w Niagara-on-the-Lake, 1917-1919

Wystawa czasowa: 3 X – 26 XI 2019

Centrum Wystawowo-Konferencyjne
im. Tadeusza Kościuszki pod Kopcem Kościuszki
w Krakowie
Al. Waszyngtona 1

Wernisaż – 3 października (czwartek), godz. 12

Program otwarcia wystawy

- godz. 12.00** powitania, przemówienia zaproszonych gości
- godz. 12.10** prelekcja autorki wystawy dr Anitty Maksymowicz
– prezentacja multimedialna
- godz. 12.30** wspólne oglądanie wystawy, poczęstunek, toasty

Wystawa autorstwa dr Anitty Maksymowicz z Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze pokazuje na unikatowych zdjęciach, pochodzących w większości z nowojorskiego archiwum Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce (SWAP), Obóz Rekrutacyjny Armii Polskiej nazwany Obozem Kościuszkowski w Niagara-on-the-Lake w Kanadzie. Wystawę przygotowano na 100-lecie czynu zbrojnego Polonii amerykańskiej. Wystawa liczy 116 zdjęć, banerów, oprawionych plansz w różnych formatach, czarnobiałych i kolorowych, z opisami w języku polskim i angielskim. Składają się na nią fotokopie: zdjęć, dokumentów, listów, wspomnień, szkiców i reprodukcje obrazów.

Na zdjęciach ukazano funkcjonowanie obozu, przez który przeszło – począwszy od jego powstania w październiku 1917 aż do rozwiązania w marcu 1919 r. – ponad 22 tysiące polskich ochotników, głównie ze Stanów Zjednoczonych. Rekruci za zgodą Stanów Zjednoczonych szkoleni byli na terenie Kanady przez oficerów kanadyjskich za pieniądze francuskie. Dużą rolę w przygotowaniach do powstania obozu i zgody władz trzech państw na jego powstanie, tj. Francji, Stanów Zjednoczonych i Kanady, odegrał Ignacy Jan Paderewski. Dowódcą obozu był Kanadyjczyk płk Arthur D'Orr LePan.

Po dwumiesięcznym przeszkoleniu w Obozie Kościuszkowski w Niagara-on-the-Lake, sukcesywnie wyekspediowano 20.720 polskich ochotników do formowanej od czerwca 1917 r. Armii Polskiej

we Francji. Było to wydarzenie bez precedensu w historii Stanów Zjednoczonych i Kanady, bowiem jedynie polska grupa etniczna dokonała takiej organizacji swojego wojska na Obczyźnie. Armia Polska we Francji, zwana od koloru mundurów Błękitną Armią, rekrutowała się z Polaków – ochotników z Europy i innych kontynentów. Żołnierzy przetransportowano na koszt Francji do Europy trzydziestoma okrętami. Od lipca 1918 r. oddziały tej armii pod francuskim dowództwem walczyły z Niemcami na froncie we Francji. W październiku 1918 r. dowódcą Błękitnej Armii został gen. Józef Haller. Wiosną 1919 roku formacja ta została przetransportowana do Polski i weszła w skład Wojska Polskiego, walcząc w wojnie polsko-ukraińskiej (1919) i polsko-bolszewickiej (1919-1920).

Po wojnach, do Ameryki (USA i Kanady), do swoich drugich ojczyzn powróciło około 12.500 byłych żołnierzy Błękitnej Armii. Pozostali zginęli na wojnach lub zostali w Polsce i Europie. Ci którzy powrócili, założyli w 1921 r. w Cleveland, Ohio, Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej w Ameryce, które działa do dziś i sfinansowało wykonanie wystawy.

Niestety w Polsce Niepodległej, nie mówiąc o czasach komunistycznych, wysiłek ten był zapomniany, nawet przemilczany. Dzisiaj staramy się czyn zbrojny wychodźstwa polskiego w Ameryce z czasów I wojny światowej przywrócić na karty historii Stanów Zjednoczonych, Kanady i Polski.

Zdjęcia prezentowane na wystawie obrazują warunki życia rekrutów, żołnierską musztrę i ćwiczenia, czas wolny, uroczyste wydarzenia, obozową codzienność – wszystko poczynając od czasów rekrutacji, aż po wyjazd żołnierzy z Kanady przez USA do Francji.

Obóz Kościuszko odegrał istotną rolę w historii miasta Niagara-on-the-Lake. Jego mieszkańcy w owym czasie okazali wielką pomoc, wsparcie i sympatię polskim rekrutom. Dziękujemy!

Wystawa jest prezentowana w 2019 roku w kilku polskich miastach: w ośrodkach akademickich, bibliotekach, galeriach, muzeach.

*

Autor i kurator wystawy – **dr Anitta Maksymowicz**
(Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze)

Organizator i koordynator wystawy – **Wojciech Stanisław Grochowalski** ©

Fundacja Kultury i Biznesu
ul. Piotrkowska 112, 42 632 79 39
redakcja@kulturaibiznes.pl www.kulturaibiznes.pl

Współpraca w Krakowie:
Komitet Kopca Kościuszki w Krakowie
Prezes Komitetu – **prof. dr hab. Mieczysław Rokosz**
Dyrektor biura – **Leszek Cierpiałowski**
Al. Waszyngtona 1
30-204 Kraków
tel. 012 425-11-16
info@kopiciekosciuszki.pl

Wystawa zorganizowana przy wsparciu finansowym
Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce
Okręg 2 w Nowym Jorku
Archiwista SWAP – **dr Teofil Lachowicz**
info@pava-swap.org www.pava-swap.org